

Михайло Ветухів

ПАМ'ЯТІ ЛЕОНІДА БІЛЕЦЬКОГО

П'ятого лютого 1955 року у Вінніпегу помер професор Леонід Тимофійович Білецький, Президент Української Вільної Академії Наук. Ім'я Покійного тісно зв'язане з розвитком української науки на еміграції, і всі українські вчені в глибокому сумі схилиють голови над свіжою могилою свого колеги, невтомного працівника на полі розбудови української науки у вільному світі в часі її повення в Україні.

У цій короткій статті я хотів би хоч частково висвітлити невтомну діяльність Леоніда Тимофійовича.

Л. Т. Білецький народився 18-го травня 1882 року в Гумені. В 1913 році він закінчив з золотою медаллю Університет св. Володимира в Києві і зразу ж почав наукову працю в галузі літературознавства, зосередивши свої інтереси на українській літературі.

В часі української державності Л. Т. Білецький узяв активну участь у розгорненні української культури і науки, став професором Кам'янець-Подільського Університету. Після більшовицької окупації України, проф. Білецький пішов на еміграцію і оселився в Празі. Там він працював як професор Українського Вільного Університету, був ректором Українського Педагогічного Інституту імені Драгоманова. Одночасно з організаційно-педагогічною діяльністю, Леонід Тимофійович у Празі вів активну наукову — дослідчу працю. Найбільше він досліджував творчість Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Шевченка і Франка. Леонід Тимофійович дав кілька глибоких аналізів драматичних творів Лесі Українки, що їх завершив минулого року виданою в Канаді книжкою „Три силуети“, в якій він характеризує трьох письменниць — Лесю Українку, Кобилянську і Марку Вовчка. Так само студії над Шевченком реалізувались у формі кількох спеціальних дослідів про „Москалеву крилицю“, „Черницю Мар'яну“, „Книги биття українського народу“ і нарешті закінчилися виданням чотиритомовою „Кобзаря“, де своєрідно освітлено і потрактовано духовне обличчя Шевченка, як національного пророка.

Наступним виданням мало бути багатомовне видання Франка за редакцією і з численними коментарями Леоніда Білецького. З праць про Франка найбільш відома його студія про „Мойсея“.

Леонідові Тимофійовичу належить ряд сумлінно опрацьованих підручників з української літератури, що появились друком у Львові, в Празі і в Німеччині.

Найбільшою працею з його спеціального фаху є праця, присвячена академікові В. Перетцю, учнем якого був Леонід Тимофійович, „Основи української літературно-наукової критики“ (Прага, 1925), з якої вийшов лише перший том. Другий том лишився частково в рукописах, частково в нотатках. Це власне була методологія піфратури, взята в історичному розрізі в трактуванні дослідів, починаючи з Греко-Могиллянської Академії і кінчаючи сучасними літературознавцями.

Ся. п. проф. Л. Т. Білецький

Особисто я познайомився з Леонідом Тимофійовичем в 1945 році. Мені здається, що найхарактернішою рисою його особистості була невтомна діяльність. Я спостерігав Леоніда Тимофійовича і в організаційній праці, і в науковій, і в педагогічній. Він був одним з організаторів Української Вільної Академії Наук у 1945 році в Німеччині, був членом першого складу її Президії і довгий час її Віце-Президентом. Разом з Леонідом Тимофійовичем мені доводилося працювати в Центральному Представництві Української Еміграції в Німеччині, де він певний час очолював Відділ Культури й Освіти. В цій праці він виявив величезну енергію, добру волю і жертвенність. Літня людина, він ніколи не відмовлявся від поїздки, коли це було потрібно для справи, і особливо багато уваги присвячував українському шкільництву та науці. Леонід Тимофійович видав ряд наукових праць, як от „Вірочий Шевченко“, „Шевченко в Яготині“ та інші.

З переїздом до Канади Леонід Тимофійович почав працювати ще ширше та глибше, ставши одним з найчільніших чинників українського культурного життя Канади. Після смерті професора Дмитра Івановича Дорошенка він перебрав на себе виконання обов'язків Президента Української Вільної Академії Наук, став Президентом і лишився на цьому посту майже до смерті. Одночасно він безперервно був головою УВАН у Канаді.

Культурницька і громадська діяльність Леоніда Тимофійовича в Канаді широко відома всім українцям вільного світу. Хто читає українсько-канадську пресу, той має нагоду постійно читати статті Леоніда Тимофійовича на історико-літературні теми та про українське шкільництво в Канаді. Леонід Тимофійович чимало їздив по українських осередках Канади, часто виступав з доповідями, працював у галузі українського шкільництва. Зокрема, він багато зробив для Осередку Української Культури у Вінніпегу.

Останній раз я бачив Леоніда Тимофійовича під час моїх відвідин Вінніпегу. Будинок Білецьких справив на мене враження справжнього кутка України — вишивки, картини, з українською тематикою, багато українських книжок. Малий опук говорив чистою українською мовою. Під час нашої зустрічі ми говорили про план пра-

Іж. Микола Яримович

КОЛИШНІ ЛЬВІВСЬКІ СТУДЕНТИ І ЇХ КОНГРЕС

Тих, що пам'ятають ще часи напередодні 19-го і 20-го сторіччя — щораз менше. Зокрема щораз менше тих, які були студентами львівського університету або політехніки, отже належали до того студентського стану, що відіграв величезну роль в українському культурно-політичному відродженні. Українські студенти — це було молоде покоління, з якого виросла верства працюючої інтелігенції, що перейняла на себе роль провідної верстви — після спольщеної шляхти. Студенти й були тими, які ширше свідомість серед ширших мас селянства. Вони виїздили в село, „на провінцію“, вони буквально „йшли за народ“. Поміж спокійми, приятелями і знайомими шукали близьких собі душ. І разом з ними освоювали театральні аматорські гуртки та Читальні „Прогресу“. Нарід пізнавав там українську історію і культуру й учився розуміти українську газету і книжку. Модерні засоби національної пропаганди тоді це не було, бо наші часописи в Галичині, аж до середини 20-их рр. цього сторіччя мали тільки невеличкі наклади й не сягали на правду в низову гуцу.

Наші студенти до вибуху першої світової війни самі політики не вели, а помагали їй. Вони були пробовисами народовецького руху, потім виборними агітаторами існуючих політичних партій і ця робота коштувала їм чимало трудов і прикрас. Вони були не тільки агітаторами у рільничих страйках. Вони переводили „кожну масову акцію, яку ініціювали політичні партії, як нап., шкільні публіцисти. Окремою сторінкою в історії українського змугу в Галичині була боротьба за український університет, за Австрії і за польських часів. Українське студентство відіграло світлу роль в тій боротьбі, в якій Адам Кошко наклав свою голову. Історія українського тайного університету — це рідкий в історії світової культури доказ активності молоді і її ухвалення національних ідеалів і національної науки. Українські студенти були не тільки помірами українського спорту і фізичного виховання „Січі“ й „Соколи“ гартували тіла українських студентів, а який дух панував в отих спортивних товариствах

ці Академії, про розвиток української науки в різних країнах світу, про видавничі можливості.

Леонід Тимофійович до останнього часу підтримував листування з УВАН у ЗДА. В його листах завжди відчувався інтерес до справи розвитку української науки, завжди були нові думки в зв'язку з українським культурним життям.

Характеристика Леоніда Тимофійовича, як ученого і невтомного громадського діяча, буде неповною, коли не згадати, що він в особистому житті був людиною лагідною і скромною, добре ставився до людей, зокрема до молоді. Ці риси його характеру сприяли успішності його громадської і педагогічної роботи, впливали на умови праці в українських культурних і наукових установах на еміграції.

Леонід Тимофійович залишав слід в історії, не тільки як учений, але й як великий український патріот, видатна людина на полі українського культурного і громадського життя.

— видно це по тому, що вони стали підвалиною для постанови Стрільця, тієї славної української формации, що її рідні виповнили здебільша українські студенти. Окремо треба б писати про того релігійного духа, що панував серед українських студентів, навіть в ті часи, коли соціалізм почав ставати модою і ніби символом поступу. Пов'язання глибокої релігійності з глибоким патріотизмом дало власне т у нашу священну верству, яка довгі роки була стрижнем народу, що формувалася в новітню націю, відізнаючи своє ім'я і свою національну гордість. Завдяки тому духові, що був панівним серед українських студентів — теологів — греко-католицька Церква в Галичині стала фортецею національно-свідомого українства.

Після першої світової війни багато чого змінилось. Польки, як відомо, започаткували своє панування в Галичині хвилею масового терору, відразу після окуповання краю і осібно 1922-го року, під час перших виборів до варшавського сейму. Прийшов бойкот польського університету, а з польського боку — остракізм у відношенні до українців, як кандидатів на державні посади. Молодь пішла масово в підпілля. Поважна частина молоді виїхала за кордон, щоб здобувати високу освіту у закордонних високих школах. Але й ті українські студенти, які студіювали у високих школах в корінній Польщі й — після ліквідації українського тайного університету — у львівських високих школах — були майже без винятку надалі палкими українськими патріотами.

Минає рік за роком і забувається та сторінка українського минулого. Зрештою, і небагато є тих пам'яток, які покіпали львівські високі школи і тепер перебувають в Америці. А поважна частина з них — це люди пізнього віку і послабленого здоров'я. Під аспектом відвізнення в пам'яті того минулого і його сполучення з сучасним — група ініціаторів в Нью-Йорку намітила собі шлях скликати Конгрес колишніх студентів високих шкіл у Львові. Такий Конгрес мав би відбутись у Нью-Йорку, але колишні студенти львівських високих шкіл, що гуртками розвіннені по велетньому терені ЗДА, могли б скликати також „регіональні“ З'їзди. Це був би товариський з'їзд для навізання і відвізнення знайомств, але також культурно-політична імпреза. Вона повинна б відбутись так, щоб залишились до кінця життя в пам'яті її учасників. На виготовлення докладної програми такого Конгресу ще надто вчасно. Поки що це тільки ідея, яку публічно подають до відомої ініціатори, чекаючи на відгук серед колишніх студентів. Бенкет, театральна вистава, концерт-райт, літературно-мистецька вистава, вистава фотознімків із студентських часів, різні розваги для родичів замісцевих приїжджих до Нью-Йорку з показом міста і його особливостей — усе це могло б увійти в план такого з'їзду. Його тривким і поважним політичним вислідом могло б бути видання історії українського студентства, з історією Українського Студентського Союзу й Академічної Громади, відтворення її на підставі слів і частинно пресових заміток, — та видання книжки про Львів в ан-

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc. 1954

ASSETS		LIABILITIES, SPECIAL RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS	
*Bonds	\$14,740,399.47	Aggregate reserve for life certificates and contracts	\$11,717,277.00
Mortgage loans on real estate	698,108.39	Supplementary contracts without life contingencies (Orphan's Fund)	89,306.10
Properties occupied by the Society	\$ 58,850.00	Certificate and contract claims: Life	24,272.18
Properties acquired in satisfaction of debt	87,000.00	Appropriated for payment to Dec. 31, 1955	124,000.00
Investments real estate	171,478.06	Premiums and annuity considerations received in advance	214,742.56
Cash and bank deposits	317,328.06	Commissions to fieldworkers due or accrued	5,700.00
Cash and bank deposits	331,655.73	General expenses due or accrued	1,334.00
Cash and bank deposits	\$16,399,474.70	Unearned investment income	61.20
Premiums actually collected by subordinate lodges not yet remitted to Home Office	11,092.21	Mandatory Security Valuation Reserve	71,446.78
Life insurance premiums and annuity consideration deferred and uncollected	6,966.23	Unexpired Subscr. to Official Publication	7,542.67
Interest and other investment income due and accrued	133,735.03	Reserve for Contingencies	425,000.00
Total	\$16,551,268.17	Unassigned funds	3,870,585.68
*Bonds—amortized or investment value.		Total	\$16,551,268.17

GENERAL EXPENSES			
Insurance: Life	Investment	Fraternal	Total
Rent	\$ 7,500.00		\$ 7,500.00
Salaries and wages	70,664.25	2,967.18	79,173.58
Legal fees and expenses	891.06		891.06
Medical examination fees	2,575.50		2,575.50
Traveling expenses	9,197.74	2,000.27	11,198.01
Advertising	530.84	790.00	1,320.84
Postage, express, telegraph and telephone	3,976.21	903.71	4,879.92
Printing and stationery	14,183.78	2,630.83	16,814.61
Cost of depreciation of furniture and equipment	5,754.39		5,754.39
Rental of equipment	6,172.89		6,172.89
Lodge supplies less \$19.25 from sales		3,468.26	3,468.26
Books and periodicals		200.33	200.33
Bureau and association dues		422.50	422.50
Insurance, except on real estate	2,934.66		2,934.66
Collection and bank service charges	264.26		264.26
Sundry general expenses (incl. donation \$10,750.00)	439.20	10,750.00	11,189.20
Actuarial, auditing and statistical service fees	6,000.00		6,000.00
Field expense allowance	4,338.15	76,100.00	80,438.15
Official publication			76,100.00
Expense of Supreme Lodge Meetings	108,643.48		108,643.48
Loss on operation of old age home		5,605.87	5,605.87
Athletics		427.90	427.90
Real estate expenses		7,000.00	7,000.00
General Expenses Paid	\$244,066.41	\$24,274.43	\$115,801.82
			\$384,142.66

TAXES, LICENSES AND FEES			
Insurance: Life	Investment	Fraternal	Total
Real estate taxes	\$ 402.75	\$ 16,526.72	\$ 1,628.01
State insurance department licenses and fees			\$ 402.75
Provincial Insurance Department Fees	502.42		502.42
Other state taxes, incl. \$949.76 Social Security	847.19	52.24	50.33
Federal taxes, incl. \$1,820.56 Social Security	1,623.94	100.14	96.48
Taxes, Licenses and Fees Paid	\$3,763.30	\$16,679.10	\$1,774.82
			\$21,817.22

ASSETS			
Ledger Assets	Non-Ledger Assets	Assets Not Admitted	Net Admitted Assets
Bonds	\$ 14,740,399.47		\$ 14,740,399.47
Mortgage loans on real estate: First liens	698,108.39		698,108.39
Real estate			
Properties occupied by the society	58,850.00		58,850.00
Properties acquired in satisfaction of debt	87,000.00		87,000.00
Investment real estate	171,478.06		171,478.06
Certificate loans and liens	311,983.05		311,983.05
Deposits in banks and trust companies	331,655.73		331,655.73
Other assets: Bills receivable		2,505.60	2,505.60
Printing plant and equipment	10,543.79	10,543.79	
Premiums actually collected by subordinate lodges not yet remitted to Home Office		11,092.21	11,092.21
Life insurance premiums and annuity considerations deferred and uncollected on force Dec. 31st of current year: New business	6,966.23		6,966.23
\$862.41, Renewal \$6,103.82	133,735.03		133,735.03
Interest due and accrued			
Totals	\$16,410,018.49	\$154,389.07	\$13,139.39
			\$16,551,268.17

REFUNDS TO MEMBERS	
Applied to pay renewal premiums	\$ 4,289.00
Paid in cash	121,394.65
Total	\$125,683.65

RECONCILIATION OF LEDGER ASSETS	
Increases in Ledger Assets	
Premiums on life certificates and annuity considerations	\$1,830,674.68
Consideration for supplementary contracts without life contingencies (Orphan Fund)	5,033.51
Interest, dividends and real estate income	505,726.10
Profit from Printing Plant operations	5,201.37
Net Fund	155.06
Donations for Old Age Home	1,001.99
From sale or maturity of ledger assets	16,938.81
Total Increase in Ledger Assets	\$2,364,731.52

Decreases in Ledger Assets	
Certificate and contract claims: Life	\$432,714.36
Surrender values	83,673.64
Refunds to members	125,663.65
Total Paid Members and Beneficiaries	642,051.65
Paid for claims on supplement contracts: Without life contingencies (Orph. Fund)	4,069.20
Expense of investigation and settlement of claims including \$300 for legal expenses	300.00
Commissions to fieldworkers: Life insurance and annuities	120,722.41
General expenses and fraternal payments: Life insurance and annuities	244,066.41
Investment	24,274.43
Fraternal payments	115,801.82
Taxes, licenses and fees: Life insurance and annuities	3,763.30
Investment	16,679.10
Fraternal	1,774.82
Voluntary payments to indigent members	37,054.00
From sale and maturity of ledger assets	20.53
By adjustment in book value of ledger assets	2,900.00
Total Decreases in Ledger Assets	\$1,213,090.67

RECONCILIATION BETWEEN YEARS			
Amount of ledger assets Dec. 31st of previous year	\$1,258,377.64		
Increase in ledger assets during the year	1,151,640.85		
Total—Ledger Assets Dec. 31st of Current Year	\$16,410,018.49		

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc. VALUATION EXHIBIT AS OF DECEMBER 31, 1954			
MORTUARY FUNDS ONLY			
Adult	Juvenile	Combined	
Total Admitted Assets	\$13,602,362.84	\$2,327,291.06	\$15,929,653.90
Reserve for Life Certificates	\$10,074,306.00	\$1,642,971.00	\$11,717,277.00
Claims and Accrued Liabilities	288,483.01	94,173.77	382,656.78
Reserve for Contingencies	425,000.00		425,000.00
Total Liabilities	\$10,787,789.01	\$1,737,144.77	\$12,524,933.78
Margin of Safety to Certificate-holders	2,814,573.83	590,146.29	3,404,720.12
Totals	\$13,602,362.84	\$2,327,291.06	\$15,929,653.90

The ratio of admitted assets to total liabilities at December 31, 1954 was 126.1 % 134.0 % 127.2 %

The ratio of actual deaths to the expected deaths according to the mortality tables for 1954 was 69.2 % 9.5 % 64.4 %

The rate of interest earned on mortuary funds during the year 1954 was 3.07% 3.09% 3.08%

(Signed): WOLF, CORCORAN and LINDER (Actuaries) By: DAVID SILVERMAN

DMYTRO HALYCHYN, Supreme President ROMAN SLOBODIAN, Supreme Treasurer GREGORY HERMAN, Supreme Secretary

УВАГА! КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Пригадусмо, що з ініціативи ОДВУ і УЗХ та при співпраці других Організацій прихильних Українському Державному Центрові будуть улаштовані

в суботу, 26-го лютого 1955 р.

в ШВАЙЦАРСЬКІЙ ЗАЛІ, 2710 Walton Avenue

о годині 9-й вечора

РЕПРЕЗЕНТАТИВНІ

ВЕЧЕРНИЦІ

Весь дохід—призначений для Українського Державного Центру.

Комітет.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Відділ в Честері, Па., при співпраці Відділу Вільнінґтон, Дел., — влаштує —

ДНЯ 27-го ЛЮТОГО 1955 Р.,

о год. 3-й полов., в церковній залі

ПІВРІЧНИЙ ПОПИС УЧНІВ

Виступають учні клас: П. П. Я. Кобири, А. Огородник і Г. Огородник.

По повній ЗУСТРІЧ РОДИЧІВ І ДІТЯЧА ЗАВАВА.

ПОПИС УЧНІВ у Вільнінґтоні, Дел., відбудеться, дня 13-го березня 1955., о год. 3-й полов., в укр. кат. залі.

Український Літературно-Мистецький Клуб

Нью-Йорк. — З Літературно-Мистецького Клубу повідомляють, що в наближчому п'ятницю, 25-го лютого, відбудеться так звані, присвячений мистецькій творчості УСУСУС-ів. Доповідь, ілюстровану багатим матеріалом, нигосить проф. Д. Гориняк. Початок о год. 8:15 вечері.

Нью-Йорк. — З Літературно-Мистецького Клубу повідомляють, що в наближчому п'ятницю, 25-го лютого, відбудеться так звані, присвячений мистецькій творчості УСУСУС-ів. Доповідь, ілюстровану багатим матеріалом, нигосить проф. Д. Гориняк. Початок о год. 8:15 вечері.

Нью-Йорк. — З Літературно-Мистецького Клубу повідомляють, що в наближчому п'ятницю, 25-го лютого, відбудеться так звані, присвячений мистецькій творчості УСУСУС-ів. Доповідь, ілюстровану багатим матеріалом, нигосить проф. Д. Гориняк. Початок о год. 8:15 вечері.

Нью-Йорк. — З Літературно-Мистецького Клубу повідомляють, що в наближчому п'ятницю, 25-го лютого, відбудеться так звані, присвячений мистецькій творчості УСУСУС-ів. Доповідь, ілюстровану багатим матеріалом, нигосить проф. Д. Гориняк. Початок о год. 8:15 вечері.

Нью-Йорк. — З Лі

